

Provtagningsanvisning för narkotika i urin

För Vårdgivare

Om ett drogtest i urin visar på förekomst av narkotika kan det få stora konsekvenser för provlämnaren. Provtagningen är den första länken i kedjan som ska mynna ut i en rätt tolkad analys och rätt åtgärd. Resultatet av analysen är i högsta grad beroende av korrekt genomförd provtagning och provhantering.

Provtagningsmaterial

Information om remiss och urinrör, se *Analysportalen* (www.analysportalen-labmedicin.skane.se).

Informera provlämnaren

Informera provlämnaren:

- om anledningen till provtagningen samt eventuella konsekvenser
- om förfarandet inklusive beställda analyser
- vem som är beställare och svarsmottagare

Information kan delvis ske skriftligen.

Det är viktigt att vara tydlig när det gäller beställare och att ansvaret för prov och provhantering ligger inom hälso- och sjukvården.

Provlämnaren ska samtycka till urinprovtagning och informeras om att samtycket kan återkallas. Oavsett vilket, ska detta noteras i patientjournalen.

Använd säkerställda provtagningsrutiner

Precis som vid all annan provtagning måste rutiner finnas för att säkerställa provlämnarens identitet och att provkärl ej kan förväxlas.

Dock får proceduren vid provtagningen inte i onödan inkräkta på provlämnarens integritet och rutinerna ska minimera risk för manipulering.

Att tänka på vid urinprovtagning:

- Inte tillåta medhavda väskor
- Tömma fickor
- Ta bort plåster/bandage
- Tvätta händerna
- Ha övervakningsspegel
- Inte ha tvål/rengöringsmedel på toaletten
- Ha tejpade kranar på handfatet och blå färglösning i toalettstolen samt vattenbehållaren

Provtagning bör alltid ske under övervakning och i anpassade lokaler.

Förebygg försök till manipulering genom att kontrollera:

- *Urinmängd* (minst 50 ml rekommenderas)
- *Urintemperatur* (33-38°C inom 4 minuter). Använd med fördel engångs temperaturremsa som klistras på provtagningskärl.
- *Färg, lukt och utseende*

Låga kreatininvärden, < 2 mmol/L kan orsakas av för stort vätskeintag vilket ökar risken för negativa svar på grund av för hög utspädning av urinen.

ANVISNING

Skicka provet för analys

Skicka ett rör med 10 mL urin snarast, tillsammans med remiss till laboratoriet.

Om transport inte kan ordnas omgående är urinprovet hållbart i kyl (+4°C) en vecka.

För korrekt medicinsk bedömning av analyssvaren är det viktigt att senaste veckans läkemedelsintag anges på remissen.

Analys i två steg

Medicinsk service, Labmedicin är ackrediterade av SWEDAC att utföra drogtester i hälso- och sjukvård. Urinen analyseras initialt med ett screeningstest med immunokemisk metod. Dessa testresultat är dock preliminära. Påvisas inga droger i urinen lämnas negativt svar och analysen är slutförd. Vid positivt resultat på inledande screeningstest utförs en verifierande (bekräftande) analys med säkrare metodik för att säkerställa ett positivt svar. Verifikationsmetoderna baseras på masspektrometri som kan ge säkra testresultat vad gäller substansinnehåll.

För de inledande screeningtesterna åtgår endast små volymer urin men, för att i förekommande fall, möjliggöra verifierande analys på ett flertal narkotiska substanser är det nödvändigt med ett 10 mL rör med urin.